

de Conflixers

LEERLINGEN KRIJGEN HET VOOR ELKAAR

HET HOE EN WAAROM?

www.deconflixers.be

— een project van de Vlaamse Scholierenkoepel —

DE CONFLIXERS?

Confixers dat zijn vrijwillige scholieren die ervoor zorgen dat alle leerlingen zich goed voelen op hun school, die de handen uit de mouwen steken tegen pesten, uitsluiten en polariseren. Die moeite doen voor elkaar. Dit noemen we peer support: scholieren steunen scholieren.

Er zijn drie varianten van conflixen die je ook kan combineren:

1. Peters en meters die zich ontfermen over andere, vaak jongere leerlingen;
2. Vertrouwensleerlingen die een luisterend oor zijn voor elke scholier en meezoeken naar een oplossing;
3. Leerlingbemiddelaars die als neutrale personen gaan bemiddelen tussen twee leerlingen die een conflict hebben.

De Vlaamse Scholierenkoepel (VSK) inspireert, traint en ondersteunt scholieren bij hun acties om zelf de school in handen te nemen. Want leerlingen moeten mede-eigenaar zijn van de school. We weten ook dat jongeren in de eerste plaats bij elkaar gaan om raad te vragen en dat peer support pesten voorkomt door te werken aan een goede sfeer op school.

Daarom ondersteunen we sinds 2016-17 leerlingen die Confixer willen worden en hun begeleidende leerkrachten. We helpen hen bij het plannen van acties, om draagvlak te creëren bij de andere leerlingen en trainen hen in gesprekstechnieken.

Meer info op www.deconfixers.be en op de facebookcommunity van de Confixers.

Waar dromen wij van?

Wij dromen van scholen...

- die samen met leerlingen nadenken en een visie ontwikkelen over hoe ze het welbevinden van iedereen op school kunnen verbeteren;
- die werk maken van een echt anti-pestbeleid;
- waar leerlingen zelf de handen uit de mouwen kunnen steken en elkaar ondersteunen;
- waar iedereen zichzelf kan zijn en er respect is voor elkaar;
- waar er aandacht is voor een zorgend en warm schoolklimaat.

Zo voorkomen we samen polarisering, uitsluiting en pesten.

Hoe ontstond het project 'De Conflixers'?

De cijfers liegen er niet om. Uit een studie van de Wereldgezondheidsorganisatie blijkt dat bijna 1 op 5 leerlingen het voorbij half jaar minstens éénmaal slachtoffer werd van pesten.ⁱ In een klas van 20 leerlingen, worden er dus 4 leerlingen gepest. Een nieuwe studie door de UGent over pesten en cyberpesten brengt aan het licht dat 48% van de Vlaamse schoolgaande jeugd slachtoffer werd of is van (cyber)pesten en 18% geeft toe zelf al iemand gepest te hebben.

Deze cijfers en de tragische verhalen over pesten in de kranten, maar ook de getuigenissen van schoolgenoten en vrienden, zorgden ervoor dat we als Vlaamse Scholierenkoepel (VSK) de beleidsmakers wakker wilden schudden. Elke leerling zou zich goed en welkom moeten voelen op zijn of haar school en iedereen die iets te zeggen heeft over ons onderwijs zou hier prioriteit aan moeten geven.

In 2014 riepen 3000 scholieren in het memorandum van VSK dat het pesten op school echt moet stoppen. De minister en haar ploeg schoten in actie en vroegen aan ons of we daar, als scholierenkoepel, zelf geen rol in wilden spelen. We kennen veel scholen en leerlingenraden waar er geweldige stappen worden gezet naar een beter schoolklimaat. Leerlingen die andere leerlingen helpen en ondersteunen, leerlingen die zich inzetten voor hun school en voor elkaar, dat vinden wij als Vlaamse Scholierenkoepel natuurlijk fantastisch.

Emiel was als scholier bij het begin van het project betrokken. Hij bedacht het concept mee en was lid van het platform welbevinden en pestpreventie van de Vlaamse Onderwijsraad.

Zo ontstond het project 'de Conflixers' waar peer supportⁱⁱ centraal staat. Uit de studie van de UGent blijkt ook dat de helft van de jongeren wil dat scholen sterker inzetten op het voorkomen en aanpakken van (cyber)pestgedrag. Meer preventie, meer participatie en een volgehouden aandacht voor het thema zijn de drie eisen die jongeren naar voor schuiven. Leerlingen willen de handen uit de mouwen steken en hun verantwoordelijkheid opnemen. Ze willen niet langs de zijlijn staan roepen dat er aan welbevinden moet worden gewerkt. Ze willen zelf een rol kunnen spelen.²

Het is niet voor niets de baseline van de Conflixers: **"Leerlingen krijgen het voor elkaar!"**

ⁱ Vergelijkende HBSC-studie die elke 4 jaar wordt uitgevoerd. In Vlaanderen hebben onderzoekers aan de UGent daarvoor 9556 leerlingen tussen 10 en 19 jaar bevestigd.

ⁱⁱⁱ 'Peers' zijn een groep mensen die op bepaalde vlakken op elkaar gelijken: omdat ze dezelfde leeftijd of eenzelfde hobby hebben of... Klasgenoten zijn bijvoorbeeld peers, maar je zou ook kunnen zeggen dat alle leerlingen op school peers zijn van elkaar. 'Support' betekent dan weer ondersteuning of hulp. 'Peer support' is de noemer waaronder verschillende vormen van ondersteuning door peers thuishoren.

Wie zijn 'De Conflixers'?

De Conflixers zijn een groep leerlingen die, met ondersteuning en vertrouwen van de hele school, opgeleid worden om andere leerlingen bij te staan. De Conflixers willen een warm schoolklimaat bevorderen. Er zal minder gepest worden in een school waar er een goede sfeer aanwezig is, waar jongeren zich goed en thuis voelen, zichzelf kunnen zijn en elkaar ondersteunen. Kortom: Conflixers zijn leerlingen die zich inzetten voor hun leeftijdsgenoten. Er zijn een aantal vaardigheden die belangrijk zijn voor een Conflixer. Zo moet je bijvoorbeeld goed kunnen luisteren en goede vragen kunnen stellen... Deze kan je trainen waardoor elke leerling een Conflixer kan worden.

Robrecht is buddy op zijn school, het Atheneum Gentbrugge.

Welke vormen zijn er?

Er zijn heel veel verschillende vormen van peer support. VSK stelt er drie voor die je ook kan combineren binnen één school:

Peters & meters

Eén of meerdere leerlingen ontfermen zich over één of meerdere andere leerlingen of een klas. Dit kunnen bijvoorbeeld oudere leerlingen zijn die leerlingen uit het eerste jaar onder hun hoede nemen en hen wegwijs maken op school. Maar het kan ook een klasgenoot, jaargenoot... zijn. Zo voelen nieuwe leerlingen zich sneller thuis op school en hebben ze iemand waarop ze kunnen terugvallen wanneer ze vragen hebben of een probleem.

Vertrouwensleerlingen

Deze leerlingen zijn een luisterend oor en staan open voor een babbel. Dit kunnen leerlingen uit alle jaren zijn. Je kan er je hart eens bij luchten of samen zoeken naar een oplossing voor bepaalde problemen op school, thuis...

Peer mediators of de leerlingbemiddelaars

De leerlingbemiddelaar is een neutrale persoon waar twee leerlingen die een conflict of ruzie hebben terecht kunnen. Hij/zij oordeelt niet, geeft geen adviezen en forceert niets. De verantwoordelijkheid voor de oplossing ligt bij de anderen. De bemiddelaar begeleidt enkel het proces.³

Bij GO! Geel herken je de Conflixers aan hun gepersonaliseerde truien.

Waarom werkt Confixen?

Jongeren gaan in de eerste plaats met hun vragen en problemen bij hun leeftijdsgenoten om raad vragen.⁴

Uit de studie van de UGent blijkt ook dat jongeren zich geremd voelen om contact te zoeken met externe organisaties die zich bezighouden met (cyber)pestpreventie omdat ze met hen geen persoonlijke band hebben. Ze zoeken liever hulp bij vrienden (90%).² De redenen hiervoor zijn onder andere dat jongeren dicht bij elkaars leefwereld staan ('elkaars taal spreken'), elkaar vaak in een vroeg stadium om hulp vragen (laagdrempelig), dikwijls zelf niet lang geleden hetzelfde meegemaakt hebben (ervaringsdeskundig) en daardoor snel iets van elkaar aannemen (geloofwaardig).⁵

Confixers voelen zich sterk betrokken bij de school omdat ze mogen meedenken, plannen maken en deze ook uitvoeren. Ze krijgen hiervoor het vertrouwen en de ruimte. Een school die leerlingen betreft om vorm te geven aan een verbindend en positief schoolklimaat heeft vertrouwen in de competenties van leerlingen. Ze gelooft in haar leerlingen en zijn overtuigd van de veranderingen die leerlingen in gang kunnen zetten. Op deze manier zijn leerlingen mede-eigenaar, waardoor de verbondenheid met de school vergroot.⁶

Wat win je bij het inzetten van Confixers op je school?

SCHOOLKLIMAAT:

- ✓ warmer en zorgzamer schoolklimaat
- ✓ conflicten worden sneller aangepakt
- ✓ afname van conflicten en pesten op termijn

LEERLINGEN:

- ✓ ontwikkelen van vaardigheden
- ✓ staan assertiever, met meer zelfvertrouwen in het leven

LEERKRACHTEN:

- ✓ tijdswinst op lange termijn

Peer support werkt **preventief**. Het is cruciaal dat kinderen en jongeren alle ruimte krijgen om zich volledig te ontplooiën. Daarom kan het voorkomen en aanpakken van pesten op scholen niet worden losgekoppeld van het werken aan welbevinden en aan een gezondheidsbeleid.⁷

Confixers dragen hun steentje bij aan een verbindend en warm schoolklimaat. Dit biedt kansen en voordelen, zowel voor leerlingen, leerkrachten en de school.⁷ Conflicten worden sneller aangepakt waardoor ze minder escaleren. Op termijn zal het aantal conflicten, geweld en polarisering op school afnemen en zal het pesten verminderen. Leerlingen kunnen ook (sneller) hun hart luchten.

Confixers ontwikkelen vaardigheden die ze goed kunnen gebruiken, ook buiten de school. Ze leren luisteren, empathisch denken, ideeën uitwisselen, samenwerken. Ze staan assertiever en met meer zelfvertrouwen in het leven. Hierdoor vergroot ook hun welbevinden.⁶

Bij de start worden extra inspanningen van leerkrachten gevraagd om te zorgen voor de nodige ondersteuning. Maar op lange termijn wordt er wel degelijk tijdswinst geboekt. Als leerlingen elkaar helpen en ondersteunen en hun conflicten zelf oplossen, moeten leerkrachten alleen nog tussenkomen als dat echt nodig is.

Wat zijn de voorwaarden voor succes?

Leerlingen kiezen op [vrijwillige basis](#) om Conflixer te worden, net als leerkrachten vrijwillig ervoor kiezen om deze te begeleiden.

De school gelooft en [vertrouwt](#) in het feit dat jongeren in staat zijn elkaar te ondersteunen, een luisterend oor kunnen zijn voor jongeren met problemen en/of oplossingen te vinden voor hun conflicten.⁸

Voorwaarden volgens Knoster

Wanneer je met iets nieuws wil starten, hou je volgens onderzoeker Knoster best rekening met een aantal noodzakelijke voorwaarden: visie, belang, plan, middelen en de nodige competenties.⁹

Het is geen toeval dat de eerste basisvoorwaarde bestaat uit [visie](#). Deze moet voor alle partijen duidelijk zijn en door allen gedragen. Onderzoek toont aan dat scholen het beste resultaat mogen verwachten van een schoolbrede en wetenschappelijk onderbouwde aanpak (= whole school approach).¹⁰ Een integraal beleid beperkt zich niet tot het blussen van brandjes, maar combineert 4 actiesporen: preventie, signalering, incidentaanpak en nazorg. Schoolbreed werken betekent ook dat er gemikt wordt op samenwerking, dialoog en het delen van verantwoordelijkheid. Een sterk en duurzaam beleid houdt in dat de school ervoor kiest om (alle) leerkrachten, personeelsleden, alle leerlingen en alle ouders zo optimaal mogelijk te betrekken. Dat kan doorheen alle fasen (uitdenken, implementeren, uitvoeren en evalueren).¹¹ Op deze manier zijn de continuïteit en de verankering verzekerd.

Draagvlak creëren is super belangrijk. Daarom is het een must om je project in de kijker te zetten en goede promotie te voeren. Het moet voor iedereen duidelijk zijn wat het [belang](#) van het project is. Elke verandering gebeurt best planmatig: je weet vanwaar je vertrekt, je weet waar je naar toe wil én je weet welke tussenstappen je daarvoor zal zetten, welke timing je daarvoor neemt. Het is belangrijk dat je een goed [plan](#) en stappenplan uitwerkt en de hele school (leerlingen, leerkrachten, ouders) hierbij betreft en op de hoogte brengt.

Mensen aanvaarden gemakkelijker veranderingen die gepaard gaan met een verhoging aan [middelen](#) (tijd, ruimte en geld). Goed opgeleide leerlingen en leerkrachten die in staat zijn de juiste ondersteuning te bieden zijn ook belangrijk. Zo voelen ze zich hierdoor [competent](#) en [vaardig](#).⁶

Wat is de rol van VSK in dit verhaal?

We inspireren scholen die willen starten met peer support.

Tijdens de **inspiratieworkshop** willen we jongeren inspireren en enthousiast maken om te starten met conflixen. We laten ze kennismaken met de verschillende vormen van conflixen en bekijken samen welke vorm bij de schoolcultuur past. We staan ook stil bij de voorwaarden, die belangrijk zijn voor de opstart. VSK biedt de mogelijkheid om scholen verder te ondersteunen en te begeleiden bij de opstart en uitwerking van vertrouwensleerlingen en/of meters & peters. Voor leerlingbemiddelaars verwijzen we door naar één van onze partners.

We ondersteunen scholen die willen starten met peer support.

Een **trajectbegeleiding** door ons bestaat uit 5 contactmomenten. Zowel leerlingen als leerkrachten, ouders en directie worden betrokken.

- **Intake:** We starten met een intake met de directeur, zorgcoördinator en 1 begeleidende leerkracht. We lichten toe wat we doen, hoe en waarom. We overlopen de voorwaarden voor de start, toetsen de verwachtingen af en ondertekenen een overeenkomst. (1 lesuur)
- **Planningsbijeenkomst:** We ondersteunen de leerlingen bij het opstellen van de doelen en het maken van een plan en stappenplan op maat van hun school. (4 uren)
- **Coaching begeleiders:** We ondersteunen en coachen de begeleidende leerkrachten. We bekijken de voorwaarden, de mogelijke valkuilen en formuleren acties. We geven achtergrondinformatie over begeleidersstijlen en reiken een intervisiemethodiek aan. (2 uren)
- **Vaardigheidstraining:** Dit contactmoment staat volledig in het teken van de opleiding en vaardigheidstraining van de leerlingen samen met de leerkrachten die het project begeleiden. We staan stil bij de belangrijkste vaardigheden van een Conflixer en hoe ze kunnen omgaan met ernstige problemen. Daarna bekijken we de verschillende stappen van een goed gesprek en oefenen we dit in via een rollenspel. (4 uren)
- **Evaluatie:** We komen nog een laatste keer terug om samen het project onder de loep te nemen. We evalueren het conflixen en de doelen. De leerlingen reflecteren en kijken naar hun eigen vaardigheden. We formuleren samen acties om het project bij te sturen aan de hand van een verbeterkader. (2 uren)

De Conflixers van KA Etterbeek na een inspiratieworkshop.

Bezoek van koningin Mathilde tijdens een training bij de vertrouwensleerlingen van Mabo Brussel

We ondersteunen scholen die al conflixen.

We bieden **vorming op maat** en **vaardigheidstrainingen** aan.

Om de continuïteit en de verankering te garanderen, organiseren we ook jaarlijks een 'train de trainer' voor leerkrachten.

We zorgen ervoor dat Conflixers zich deel voelen van een grotere groep of 'beweging' in Vlaanderen.

Op de **Facebookpagina 'de Conflixers'** worden ervaringen van de Conflixers gedeeld, zodat leerlingen uit andere scholen geprikkeld worden om erover na te denken en ideeën opdoen.

We willen leerlingen, leerkrachten en scholen informeren en inspireren.

Op onze **website www.conflixers.be** vinden ze alle informatie op terug die ze nodig hebben om te conflixen. Handige filmpjes, links, downloads en een overzichtje van kwaliteitsvolle opleiders zijn er te vinden. Ook de verhalen en tips van scholen die al 'goed bezig zijn' hebben er een plaats. We dromen ervan om de site interactief te maken, zodat Conflixers met al hun vragen bij elkaar, dé experts en de Vlaamse Scholierenkoepel terecht kunnen.

We organiseren éénmaal per jaar de 'Dag van de Conflixers'.

Tijdens die dag willen we leerlingen **inspireren** door met andere Conflixers in gesprek te gaan en **te leren van elkaar**. Ze kunnen hun skills bijschaven in de keuzeworkshops, inspiratie opdoen uit de lezingen en werken aan het **teamgevoel** zodat ze vol vers enthousiasme, nuttige tips en **verbeterde vaardigheden** terugkeren naar school.

VOETNOTEN/BRONNEN

- ¹ Inchley (Ed), J., Klemara, E., Brooks, F., & Magnusson, J. (2016). *Growing up unequal: gender and socioeconomic differences in young people's health and well-being*: HEALTH BEHAVIOUR IN SCHOOL-AGED CHILDREN (HBSC) STUDY: INTERNATIONAL REPORT FROM THE 2013/2014 SURVEY. Copenhagen, WHO Regional Office for Europe, 2016 (Health Policy for Children and Adolescents, No. 7). Geraadpleegd van http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0003/303438/HSBC-No.7-Growing-up-unequal-Full-Report.pdf?ua=1
- ² De Brucker, M., Lemaitre, M., Van Overbeke, A., Van Wesemael, E., Vranken, J. (2018). *Kies Kleur tegen Pesten! Consulting project!* UGent, 50-54-168
- ³ Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV). (2010). *Handboek leerlingbemiddeling*. Geraadpleegd van http://www.in-dialoog.com/dynamic/media/12/documents/Leerlingmediation/CCV%20Handboek_Leerlingbemiddeling.pdf
- ⁴ Jolles, J. (2017). *Het tienerbrein*. Amsterdam, Nederland: Amsterdam University Press.
- ⁵ Vaessen, K. (2008). Mentoring en andere vormen van peer coaching door leerlingen. *Narhex*, 2(2), 15-19.
- ⁶ Vansteenkiste, M., & Soenen, B. (2017). *Vitamines voor groei: Ontwikkeling voeden vanuit de Zelf-Determinatie Theorie*. Leuven, België: Acco.
- ⁷ Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming. (2015). *Werken aan een verbindend schoolklimaat*. Geraadpleegd van https://onderwijs.vlaanderen.be/sites/default/files/atoms/files/Werken-aan-een-verbindend-schoolklimaat.pdfments/Leerlingmediation/CCV%20Handboek_Leerlingbemiddeling.pdf
- ⁸ Werkgroep Vredesvorming (Red.). (2005). *Wij lossen het zelf wel op! (lerarenhandeiding)*. Antwerpen, België: Pax Christi Vlaanderen.
- ⁹ Knoster, T. (1991). *Factors in managing complex change*. Paper gepresenteerd op de TASH conference, Washington D.C., Washington.
- ¹⁰ Deboutte, G. (2008). *Pesten en geweld op school: handreiking voor een daadkrachtig schoolbeleid*. In opdracht van Minister F. Vandebroucke, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming. Geraadpleegd van <http://www.ond.vlaanderen.be/antisociaalgedrag/pgs/>
- ¹¹ Deboutte, G. (2017). Cyberpesten aanpakken: graag een tandje meer! *Welwijs*, 28(3), 23-26.